

POŚLIZG WE WDRAŻANIU SYSTEMU CERTYFIKACJI W ZAKRESIE HFC

Wciąż trwają prace nad polską ustawą o F-gazach oraz nad nowelizacją ustawy o substancjach zubożających warstwę ozonową. Ministerstwo Środowiska wprowadziło do projektów ustaw część uwag przedstawionych przez organizacje branżowe (nie tylko z sektora chłodnictwa i klimatyzacji). Tych komentarzy i propozycji zmian było w sumie aż 120 stron! Dodatkowo poważne zastrzeżenia zgłosiła Rada Legislacyjna działająca przy Premierze. Uwagi Rady Legislacyjnej pokrywają się w części z zastrzeżeniami zgłoszonymi przez Krajowe Porozumienie Chłodnictwa, Klimatyzacji, Wentylacji i Pomp Ciepła – szczególnie w odniesieniu do planowanych kar. Stwierdzono, że zaproponowane przez Ministerstwo kary są zdecydowanie zbyt wysokie, a już absolutnie niedopuszczalne pod każdym względem jest określenie jedynie dolnych granic kar, bez określenia ich górnych limitów.

Wg stanu na koniec kwietnia, projekty ustaw po raz kolejny były przedmiotem analiz Departamentu Prawnego Ministerstwa Środowiska. Spodziewamy się, że w maju odbędzie się tzw. konferencja uzgadniająca, wcześniej zapowiadana na marzec... Wówczas będziemy mieć możliwość ponownego odniesienia się do tych projektów.

Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady nr 842/2006 w sprawie niektórych fluorowanych gazów cieplarnianych (F-gazów) od 4 lipca 2009 r. we wszystkich krajach unijnych powinien funkcjonować system certyfikacji personelu i przedsiębiorstw wykorzystujących czynniki z grupy HFC. Dziś jest już oczywiste, że doświadczymy kilkunastomiesięcznego poślizgu, choć Polska nie będzie wyjątkiem. Z naszych konsultacji z władzami wynika, że Ministerstwo Środowiska będzie zmuszone udzielić zapewne półrocznej dyspensy od tego nakazu (czyli do początku 2010 r.) – aż do czasu, gdy zostanie stworzona realna możliwość uzyskania legalnego certyfikatu personalnego i certyfikatu firmowego w zakresie stosowania HFC. Forma tej ewentualnej dyspensy musi być skonsultowana z Komisją Europejską, gdyż może być dyskusyjna z prawnego punktu widzenia.

Niemniej jednak potwierdza się fakt, że zarówno F-gazowe certyfikaty personalne, jak i F-gazowe certyfikaty dla przedsiębiorstw spełniające wymagania legislacyjne będą mogły być wydawane dopiero po wejściu w życie wszystkich aktów prawnych z tym związanych i gdy zostaną określone wszelkie niezbędne kryteria i zasady. Dziś nie wiadomo kto będzie mógł organizować egzaminy, a kto będzie uprawniony do wydawania certyfikatów.

Co więcej, dopiero po wejściu w życie polskiej ustawy o F-gazach i stosownych rozporządzeń wykonawczych wydanych przez upoważnionych ministrów będzie można przystąpić do egzaminu prowadzącego do otrzymania personalnego certyfikatu F-gazowego. Również dopiero wówczas będzie można złożyć stosowny wniosek o uzyskanie firmowego certyfikatu F-gazowego. Władze potwierdziły, że jakiegokolwiek certyfikaty wystawione przed wejściem w życie nowego prawa nie mogą być uznane za spełniające wymogi legislacji o F-gazach.

Nowe europejskie prawo dot. R22 (HCFC)

W dniu 25 marca 2009 r. Parlament Europejski zatwierdził treść nowego Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącego substancji zubożających warstwę ozonową, czyli czynników chłodniczych z grupy CFC i HCFC. Ten akt prawny wejdzie w życie 1 stycznia 2010 r. Zastąpi on dotychczas obowiązujące Rozporządzenie PEiR nr 2037/2000. W związku z tym, konieczna będzie także skorygowanie niektórych zapisów projektu nowelizacji polskiej ustawy ozonowej, nad którą aktualnie pracuje Ministerstwo Środowiska. Krajowe Forum Chłodnictwa i Fundacja PROZON zwróciły władzom uwagę na ten fakt.

Warto przypomnieć, że Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady obowiązują bezpośrednio we wszystkich krajach unijnych i są nadrzędne nad krajowymi ustawami. W związku z tym, od przyszłego roku wspomniane Rozporządzenie będzie integralną częścią porządku prawnego w Polsce.

Obecnie trwają prace nad korektą tłumaczeń nowego Rozporządzenia na wszystkie urzędowe języki Unii Europejskiej. Jego ostateczna treść powinna zostać opublikowana w Dzienniku Urzędowym UE w II lub III kwartale br. Aktualna pełna wersja Rozporządzenia dostępna jest pod następującym linkiem: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2009-0172+0+DOC+XML+V0//PL>. Najważniejsze dla branży chłodnictwa i klimatyzacji fragmenty przedstawiamy poniżej.

Tekst przyjęty:

Środa, 25 marca 2009 r. - Strasburg

Substancje zubożające warstwę ozonową (przekształcenie)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

(...) mając na uwadze, co następuje:

(1) Rozporządzenie (WE) nr 2037/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 czerwca 2000 r. w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową⁽²⁾ zostało kilkakrotnie znacząco zmienione. Ze względu na konieczność dalszych zmian, rozporządzenie to powinno zostać przekształcone w celu zachowania przejrzystości.

(2) Utrzymująca się emisja substancji zubożających warstwę ozonową wywołuje znaczące szkody w tej warstwie. Istnieją jasne dowody na zmniejszenie negatywnego wpływu substancji zubożających warstwę ozonową na atmosferę i obserwuje się pewne wczesne oznaki odbudowy ozonu w stratosferze. Niemniej jednak odbudowa warstwy ozonowej do poziomu stężeń sprzed 1980 r. nie nastąpi przed połową XXI wieku. Dlatego zwiększone promieniowanie UV-B wynikające ze zubożenia ozonu nadal stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia ludzi i środowiska. Jednocześnie większość tych substancji ma wysoki współczynnik globalnego ocieplenia i należy do czynników przyczyniających się do wzrostu temperatury na naszej planecie. Dlatego istnieje potrzeba podjęcia dalszych efektywnych środków mających na celu ochronę zdrowia ludzkiego i środowiska przed niekorzystnym wpływem spowodowanym takimi emisjami oraz uniknięcie ryzyka dalszego opóźnienia odbudowy warstwy ozonowej.

(3) Wiele substancji zubożających warstwę ozonową to gazy cieplarniane, ale nie są one kontrolowane na mocy Ramowej konwencji ONZ w sprawie zmian klimatu oraz Protokołu z Kioto, przy założeniu, że Protokół Montrealski spowoduje stopniowe wycofanie substancji zubożających warstwę ozonową. Mimo postępów poczynionych w ramach Protokołu nadal należy zakończyć stopniowe wycofywanie substancji zubożających warstwę ozonową w Unii Europejskiej i na świecie, pamiętając przy tym, że w chwili obecnej wiele substancji alternatywnych dla substancji zubożających warstwę ozonową ma wysoki współczynnik globalnego ocieplenia. Należy zatem zmniejszyć do minimum i wyeliminować produkcję oraz stosowanie substancji zubożających warstwę ozonową wszędzie tam, gdzie dostępne są technicznie wykonalne alternatywy o niskim współczynniku globalnego ocieplenia. (...)

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1:

Przedmiot

Niniejsze rozporządzenie ustanawia przepisy dotyczące produkcji, przywozu, wywozu, wprowadzania do obrotu, stosowania, odzysku, recyklingu, regeneracji i niszczenia substancji zubożających warstwę ozonową, przepisy dotyczące przekazywania informacji o tych substancjach oraz przepisy dotyczące przywozu, wywozu, wprowadzania do obrotu, stosowania produktów i urządzeń zawierających wymienione substancje lub od nich uzależnionych. (...)

Artykuł 3:

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

20) „**wprowadzanie do obrotu**” oznacza dostarczanie lub udostępnianie osobom trzecim, za opłatą lub nieodpłatnie, i obejmuje dopuszczenie do swobodnego obrotu we Wspólnocie, o którym mowa w rozporządzeniu (WE) nr 450/2008, substancji kontrolowanych lub nowych substancji lub produktów i urządzeń zawierających substancje kontrolowane lub uzależnionych od nich; w przypadku produktów i urządzeń będących częścią nieruchomości lub środków transportu odnosi się to tylko do pierwszego dostarczenia lub udostępnienia w obrębie Wspólnoty,

21) „**stosowanie**” oznacza wykorzystywanie substancji kontrolowanych lub nowych substancji do produkcji, naprawy lub obsługi technicznej, w szczególności do ponownego napełniania produktów lub urządzeń lub do innych procesów,

22) „**pompa ciepła**” oznacza urządzenie lub instalację, która pochłania ciepło w niskiej temperaturze z powietrza, wody lub ziemi i wydziela ciepło,

23) „**odzysk**” oznacza gromadzenie i magazynowanie substancji kontrolowanych z produktów i urządzeń lub zbiorników, w trakcie obsługi technicznej lub przed usunięciem,

24) „**recykling**” oznacza ponowne użycie odzyskanej substancji kontrolowanej po wstępnym oczyszczeniu,

25) „**regeneracja**” oznacza powtórne przetworzenie odzyskanej substancji kontrolowanej w celu uzyskania właściwości odpowiadających właściwościom materiału pierwotnego, z uwzględnieniem przydzielonego zastosowania,

26) „przedsiębiorstwo” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która:

- a) produkuje, odzyskuje, poddaje recyklingowi, regeneruje, stosuje lub niszczy substancje kontrolowane lub nowe substancje,
- b) przywozi takie substancje,
- c) wywozi takie substancje,
- d) wprowadza takie substancje do obrotu lub
- e) obsługuje urządzenia chłodnicze lub klimatyzacyjne, pompy ciepłe lub systemy ochrony przeciwpożarowej zawierające substancje kontrolowane, (...)

29) „produkty i urządzenia uzależnione od substancji kontrolowanych” oznaczają produkty i urządzenia, które nie funkcjonują bez substancji kontrolowanych, z wyłączeniem produktów i urządzeń wykorzystywanych do produkcji, przetwarzania, odzyskiwania, recyklingu, regeneracji lub niszczenia substancji kontrolowanych,

30) „substancje pierwotne” oznaczają substancje, które nie były wcześniej stosowane,

31) „produkty i urządzenia” oznaczają wszystkie produkty i urządzenia oprócz pojemników stosowanych do transportu lub przechowywania substancji kontrolowanych.

ZAKAZY

Artykuł 4:

Produkcja substancji kontrolowanych

Zakazuje się produkcji substancji kontrolowanych.

Artykuł 5:

Wprowadzanie do obrotu i stosowanie substancji kontrolowanych

1. Zakazuje się wprowadzania do obrotu i stosowania substancji kontrolowanych [generalny zakaz kupna/sprzedazy oraz używania SZWO – przyp. md/prozon&kfch].

2. Nie wprowadza się do obrotu substancji kontrolowanych w pojemnikach nienadających się do ponownego napełnienia (...) [zakaz obrotu butlami jednorazowymi z SZWO – przyp. md/prozon&kfch] (...)

Artykuł 6:

Wprowadzanie do obrotu produktów i urządzeń zawierających substancje kontrolowane lub od nich uzależnionych

1. Zakazuje się wprowadzania do obrotu produktów i urządzeń zawierających substancje kontrolowane lub od nich uzależnionych, (...).

WYŁĄCZENIA I ODSTĘPSTWA

(...)

Artykuł 9:

Wprowadzanie do obrotu substancji kontrolowanych przeznaczonych do zniszczenia lub regeneracji oraz przeznaczonych do zniszczenia produktów i urządzeń zawierających substancje kontrolowane lub uzależnionych od nich

W drodze odstępstwa od art. 5 i 6 substancje kontrolowane oraz produkty i urządzenia zawierające substancje kontrolowane lub uzależnione od nich mogą być wprowadzane do obrotu w celu zniszczenia w obrębie Wspólnoty zgodnie z wymogami dotyczącymi niszczenia, o których mowa w art. 22 ust. 1. **Substancje kontrolowane mogą również być wprowadzane do obrotu w celu regeneracji w obrębie Wspólnoty.** (...)

Artykuł 11:

Produkcja, wprowadzanie do obrotu i stosowanie wodorochlorofluorowęglowodórów oraz wprowadzanie do obrotu produktów i urządzeń zawierających wodorochlorofluorowęglowodory lub od nich uzależnionych

(...) 3. W drodze odstępstwa od przepisów art. 5 **do dnia 31 grudnia 2014 r. zregenerowane wodorochlorofluorowęglowodory** [tj. HCFC – przyp. md/prozon&kfch] **mogą być wprowadzane do obrotu i stosowane do celów obsługi technicznej i naprawy** istniejących urządzeń chłodniczych i klimatyzacyjnych oraz pomp ciepła, pod warunkiem że na etykiecie pojemnika znajduje się oznaczenie, że substancja została zregenerowana, oraz informacje o numerze serii oraz nazwie i adresie zakładu regeneracyjnego.

4. **Do dnia 31 grudnia 2014 r. wodorochlorofluorowęglowodory poddane recyklingowi mogą być stosowane do celów obsługi technicznej i naprawy** istniejących urządzeń chłodniczych i klimatyzacyjnych oraz pomp ciepła, pod warunkiem, że zostały one odzyskane z takich urządzeń przez i tylko przez przedsiębiorstwo, które dokonało odzysku w ramach obsługi technicznej i naprawy lub na zlecenie którego dokonano odzysku w ramach obsługi technicznej i naprawy [z ust. 3 i 4 wynika utrzymanie zakazu obrotu

niezregenerowanym czynnikiem R22 – przyp. md/prozon&kfch]. (...)

6. W przypadku stosowania wodorochlorofluorowęglowodorów [tj. HCFC – przyp. md/prozon&kfch] zregenerowanych lub poddanych recyklingowi do celów obsługi technicznej i naprawy, na urządzeniu chłodniczym i klimatyzacyjnym oraz pompie ciepła, których to dotyczy, wskazuje się rodzaj substancji, jej ilość znajdującą się w urządzeniu elementy etykiety ustanowione w załączniku I do rozporządzenia (WE) nr 1272/2008 w odniesieniu do substancji lub mieszanin sklasyfikowanych jako stwarzające zagrożenie dla warstwy ozonowej.

7. Przedsiębiorstwa obsługujące urządzenie, o którym mowa w ust. 3, zawierające płyn w ilości co najmniej 3 kg, prowadzą rejestr ilości i rodzaju substancji odzyskanej i dodanej, a także danych identyfikacyjnych przedsiębiorstwa lub technika, który dokonał obsługi technicznej i naprawy. Przedsiębiorstwa stosujące wodorochlorofluorowęglowodory zregenerowane lub poddane recyklingowi do celów obsługi technicznej i naprawy prowadzą rejestr przedsiębiorstw, które dostarczyły wodorochlorofluorowęglowodory zregenerowane, i źródeł wodorochlorofluorowęglowodorów poddanych recyklingowi. (...)

KONTROLA EMISJI

Artykuł 22:

Odzysk i niszczenie zużytych substancji kontrolowanych

1. Substancje kontrolowane zawarte w urządzeniach chłodniczych, klimatyzacyjnych oraz pompach ciepła, urządzeniach zawierających rozpuszczalniki lub systemach przeciwpożarowych i gaśnicach odzyskuje się w trakcie obsługi technicznej urządzeń lub przed ich demontażem bądź usunięciem w celu zniszczenia lub w celu ich przeznaczenia do recyklingu lub regeneracji.

2. Substancje kontrolowane i produkty zawierające takie substancje są niszczone wyłącznie przy użyciu zatwierdzonych technologii wymienionych w załączniku VII lub – w przypadku substancji kontrolowanych niefigurujących w tym załączniku – przy użyciu najprzyjaźniejszej dla środowiska technologii niszczenia niepociągającej za sobą nadmiernych kosztów, pod warunkiem, że stosowanie tych technologii jest zgodne z odpowiednimi przepisami Wspólnoty i ustawodawstwem krajowym w sprawie odpadów i że spełnione są dodatkowe wymogi ustanowione w niniejszych przepisach. (...)

5. Państwa członkowskie podejmują działania promujące odzysk, recykling, regenerację i niszczenie substancji kontrolowanych oraz określają minimalne wymagania kwalifikacyjne wobec zaangażowanego personelu. (...)

Artykuł 23: Wycieki i emisje substancji kontrolowanych

1. Przedsiębiorstwa podejmują wszelkie wykonalne środki ostrożności w celu zapobiegania wszelkim wyciekom i emisjom substancji kontrolowanych i ich minimalizowania.

2. Przedsiębiorstwa obsługujące urządzenia chłodnicze i klimatyzacyjne lub pompy ciepła lub systemy ochrony przeciwpożarowej, w tym ich obiegi, zawierające kontrolowane substancje zapewniają, że urządzenia lub systemy stacjonarne:

a) zawierające co najmniej 3 kg płynnych substancji kontrolowanych są sprawdzane pod kątem wycieków co najmniej raz na 12 miesięcy; przepis ten nie ma zastosowania do urządzeń z systemami hermetycznie zamkniętymi, które są oznakowane jako takie i zawierają mniej niż 6 kg substancji kontrolowanych;

b) zawierające co najmniej 30 kg płynnych substancji kontrolowanych są sprawdzane pod kątem wycieków co najmniej raz na 6 miesięcy;

c) zawierające co najmniej 300 kg płynnych substancji kontrolowanych są sprawdzane pod kątem wycieków co najmniej raz na 3 miesiące;

oraz że wszelkie wykryte wycieki są naprawiane jak najszybciej, a w każdym przypadku w ciągu 14 dni.

Urządzenie lub system sprawdzany jest pod kątem wycieków w ciągu jednego miesiąca od naprawienia wycieku, by upewnić się, że naprawa była skuteczna.

3. Przedsiębiorstwa, o których mowa w ust. 2, prowadzą rejestr ilości i rodzaju dodawanych substancji kontrolowanych i ilości substancji odzyskanych podczas obsługi technicznej, naprawy i ostatecznego usunięcia wyżej wspomnianego urządzenia lub systemu. Przedsiębiorstwa te prowadzą również rejestry innych istotnych informacji, w tym danych przedsiębiorstwa lub technika, który dokonał obsługi technicznej lub naprawy, oraz dat i wyników przeprowadzanego sprawdzania pod względem wycieków. Dokumentacja ta jest udostępniana właściwemu organowi i Komisji na ich wniosek.

4. Państwa członkowskie określają minimalne wymagania kwalifikacyjne wobec personelu wykonującego zadania, o których mowa w ust. 1. W świetle oceny tych środków podjętych przez państwa członkowskie, a także informacji technicznych i innych istotnych informacji Komisja może przyjąć środki dotyczące harmonizacji omawianych minimalnych wymagań kwalifikacyjnych. (...)

5. Przedsiębiorstwa podejmują wszelkie wykonalne środki ostrożności w celu zapobiegania wyciekom i emisjom substancji kontrolowanych podczas ich stosowania jako substraty i czynniki ułatwiające procesy

chemiczne oraz w celu minimalizowania tych wycieków i emisji. (...)

7. Komisja może określić listę technologii lub praktyk, które przedsiębiorstwa powinny stosować w celu zapobiegania wszelkim wyciekom i emisjom substancji kontrolowanych i w celu ich minimalizowania. (...)

KOMITET, SPRAWOZDAWCZOŚĆ, KONTROLA I KARY

(...)

Artykuł 28:

Kontrola

1. Państwa członkowskie przeprowadzają kontrole w zakresie przestrzegania niniejszego rozporządzenia przez przedsiębiorstwa, postępując zgodnie z podejściem opartym na ryzyku, w tym kontrole w zakresie przywozu i wywozu substancji kontrolowanych oraz produktów i urządzeń zawierających takie substancje lub od nich uzależnionych. Właściwe organy państw członkowskich przeprowadzają dochodzenia, które Komisja uzna za niezbędne na podstawie niniejszego rozporządzenia.

2. Jeżeli tak uzgodnią Komisja i właściwy organ państwa członkowskiego, na terytorium którego mają być przeprowadzone dochodzenia, urzędnicy Komisji pomagają urzędnikom tego organu podczas wypełniania ich obowiązków.

3. Wykonując zadania powierzone jej na mocy niniejszego rozporządzenia, Komisja może uzyskiwać wszelkie informacje od rządów oraz właściwych organów państw członkowskich, jak również od przedsiębiorstw. Występując do przedsiębiorstwa o przekazanie informacji, Komisja przesyła równocześnie kopię żądania do właściwego organu państwa członkowskiego, na którego terytorium mieści się siedziba przedsiębiorstwa.

4. Komisja podejmuje odpowiednie działania mające na celu wspieranie należytej wymiany informacji i współpracy między organami krajowymi, jak również między organami krajowymi i Komisją.

Komisja podejmuje odpowiednie kroki w celu ochrony poufności informacji otrzymanych na podstawie niniejszego artykułu.

5. Każde państwo członkowskie może, na wniosek innego państwa członkowskiego, przeprowadzić kontrole przedsiębiorstw znajdujących się na terytorium tego państwa członkowskiego i podejrzewanych o udział w nielegalnym przepływie substancji kontrolowanych lub dochodzenia przeciwko takim przedsiębiorstwom.

Artykuł 29

Kary

Państwa członkowskie określają zasady dotyczące kar za naruszanie przepisów niniejszego rozporządzenia i podejmują wszystkie konieczne działania w celu zapewnienia ich wdrożenia. Przewidziane kary są skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o tych przepisach nie później niż do dnia 30 czerwca 2011 r. oraz powiadamiają niezwłocznie o wszelkich późniejszych zmianach mających na nie wpływ.

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 30

Uchylenie

Rozporządzenie (WE) nr 2037/2000 traci moc z dniem 1 stycznia 2010 r. (...)

Artykuł 31

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

Niniejsze rozporządzenie **stosuje się od dnia 1 stycznia 2010 r. Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.**

